

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ประเทศไทยได้ดำเนินนโยบายเศรษฐกิจแบบเปิดมาโดยตลอด ทั้งนี้ก็เพื่อต้องการเร่งรัดพัฒนาประเทศให้ระบบเศรษฐกิจมีความเจริญเติบโตและเพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นซึ่งถือเป็นเป้าหมายสำคัญเช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ และจากการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจแบบเปิดนั้น ทำให้ประเทศไทยได้ประโยชน์จากการอาศัยพึ่งพาสิ่งทีขาดแคลนจากภายนอกประเทศ ปัจจัยสำคัญยิ่งที่ประเทศต้องนำเข้าเพื่อพัฒนาประเทศก็คือ เงินทุนที่นำมาลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

ในสภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันประเทศกำลังพัฒนาและประเทศกลุ่มตลาดเกิดใหม่ (Emerging-market economies) ซึ่งยังคงมีข้อจำกัดในด้านเงินทุนและระดับเทคโนโลยีการผลิตที่มีประสิทธิภาพ ทำให้การลงทุนภายในประเทศสามารถขยายตัวได้อย่างจำกัด ส่งผลให้การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นไปอย่างล่าช้า จึงจำเป็นต้องเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศให้มากขึ้นเพื่อแข่งขันกับประเทศอื่นๆ ซึ่งจะต้องอาศัยการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment = FDI) ช่วยผลักดัน กิจกรรมต่าง ๆ ในระบบเศรษฐกิจ โดยเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศจะทำให้มีเงินทุนไหลเข้าประเทศเพิ่มขึ้น เป็นการเพิ่มสภาพคล่องให้แก่ตลาดเงินภายในประเทศและกิจการที่ประสบปัญหาทางการเงิน การขยายกิจการหรือการลงทุนใหม่ ๆ ทำให้มีการจ้างงานเพิ่มขึ้น รวมทั้งการลงทุนจากต่างชาติจะก่อให้เกิดการถ่ายโอนเทคโนโลยีความรู้และช่วยเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน รวมทั้งการส่งออกให้กับประเทศเพื่อให้เศรษฐกิจไทยสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืนบนพื้นฐานของการลงทุนที่ต่อเนื่อง และลดความเสี่ยงจากการไหลออกของเงินทุน (Capital Flight) ที่มักเกิดกับเงินทุนนำเข้าประเภทอื่น

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยในภาวะเศรษฐกิจปกติ ปริมาณกระแสเงินทุนเข้าจากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสามารถบ่งบอกถึงภาวะเศรษฐกิจของประเทศในขณะนั้นได้ กล่าวคือ เมื่อเศรษฐกิจของประเทศมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น มีปัจจัยบวกต่าง ๆ คอยผลักดันให้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นไปด้วยดี นักลงทุนต่างชาติมีความมั่นใจในการลงทุน ทำให้มีกระแส

เงินทุนไหลเข้ามาในทางตรงกันข้าม หากภาวะเศรษฐกิจเริ่มชะลอตัว และมีแนวโน้มตกต่ำในอนาคต การลงทุนจากต่างประเทศก็จะลดลง

ดังนั้นจึงถือได้ว่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศได้กลายมาเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจเติบโตและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยที่การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสามารถทำให้ปัจจัยการผลิตเพิ่มขึ้นทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ กล่าวคือเมื่อประเทศมีกำลังการผลิตมากขึ้นและมีประสิทธิภาพสูงขึ้น จะทำให้ความสามารถในการผลิตสินค้าและบริการเพิ่มสูงขึ้นด้วย ซึ่งจะส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจเกิดการเติบโตและมีการเจริญเติบโตในระดับที่สูงขึ้น ผลให้ภาครัฐฯได้ให้ความสำคัญกับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศโดยการให้สิทธิพิเศษต่างๆทั้งทางด้านภาษีและมิใช่ภาษี โดยหวังว่าการเข้ามาลงทุนของเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศจะทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศสามารถขยายตัวได้ในระดับที่สูงขึ้น เกิดการจ้างงานมากขึ้น รวมทั้งจะเป็นการช่วยกระตุ้นให้เกิดอุตสาหกรรมต่อเนื่องในระยะต่อมาอีกด้วย ซึ่งในท้ายที่สุดแล้วน่าจะมีส่วนช่วยให้ประชาชนภายในประเทศมีความกินดีอยู่ดีขึ้น และระบบเศรษฐกิจมีการพัฒนาที่รวดเร็วยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตามการนำเงินเข้ามาลงทุนโดยตรงในประเทศของนักลงทุนชาวต่างชาติก็ส่งผลกระทบต่อทำให้ภาคเศรษฐกิจในบางสาขาได้รับผลกระทบในทางลบ เนื่องจากโดยทั่วไปแล้วนักลงทุนต่างชาติจะมีความพร้อมและศักยภาพมากกว่า อุตสาหกรรมในประเทศ ไม่ว่าจะเป็นด้านเทคโนโลยี ความสามารถในการแข่งขันที่เหนือกว่า รวมไปถึงความพร้อมทางด้านเงินทุน นอกจากนี้ในบางครั้งยังได้รับสิทธิประโยชน์ทั้งด้านภาษีและด้านอื่นๆจากภาครัฐเป็นอย่างดี ส่งผลให้อุตสาหกรรมภายในประเทศไม่สามารถทำการผลิตเพื่อแข่งขันได้ จนต้องเลิกกิจการไปในที่สุด อีกทั้งการลงทุนหลายอุตสาหกรรมได้อาศัยประเทศไทยเป็นเพียงฐานการผลิตขั้นสุดท้ายเพื่อส่งออกไปยังประเทศที่สามโดยได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษี การคุ้มครองของรัฐ ไม่ทำให้เกิด การถ่ายเทเทคโนโลยี ไม่เกิดการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน ทำให้ไม่เกิดการพัฒนาต่อประเทศที่แท้จริง อย่างไรก็ตามปัจจุบันกระแสการเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุน ไม่ว่าจะเป็นไปตามกรอบของ WTO AFTA หรือ APEC รวมไปถึงพันธะสัญญาแบบทวิภาคีที่ประเทศไทยได้ทำข้อตกลงกับประเทศต่างๆเพื่อเป็นการส่งเสริมการค้าและการลงทุนร่วมกันเป็นต้น ทำให้อุตสาหกรรมภายในประเทศต้องพยายามปรับตัวเพื่อรองรับการเข้ามาแข่งขันจากนักลงทุนต่างประเทศในที่สุด อีกทั้งปัจจุบันเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจของโดยเฉพาะประเทศสหรัฐอเมริกาที่เศรษฐกิจภายในประเทศชะลอตัว ส่งผลให้ค่าเงินดอลลาร์สหรัฐอ่อนตัวและความเชื่อมั่นของนักลงทุนลดลงเกิดการชะลอการลงทุน การแข่งขันทางการค้าการลงทุนเพิ่มสูงขึ้น โดยที่ประเทศต่างๆได้ส่งเสริม ปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพการลงทุนระหว่างประเทศและบรรยากาศการลงทุนในประเทศของตนให้น่าสนใจ เพื่อเป็นการ

ดึงดูดให้นักลงทุนเลือกเข้ามาทำการลงทุน หลายประเทศมีนโยบายการเปิดประเทศมากขึ้น เช่น จีน เวียดนาม อินเดีย ฯลฯ ซึ่งมีปัจจัยแรงงานที่มีราคาถูกกว่าประเทศไทย นักลงทุนมีการโยกย้ายและเปลี่ยนฐานการลงทุนสู่ประเทศต่างๆเหล่านี้ในปัจจุบัน กระแสการเปิดเสรีการค้ามีแนวโน้มสูงขึ้นในทุกขณะและประเทศไทยได้ ทำการตกลงและเจรจาเขตการค้าเสรี (Free Trade Agreement: FTA) กับหลายประเทศและกลุ่ม ประเทศ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสสำหรับผู้ส่งออกสินค้าในการที่จะขยายตลาดไปสู่ประเทศคู่ค้าเหล่านั้น โดยหวังว่าการเปิดเขตการค้าเสรีจะเป็นปัจจัยกระตุ้นที่สำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ แต่ทว่า บริบทการเจรจาเขตการค้าเสรีในปัจจุบันไม่ได้ครอบคลุมแต่เฉพาะของประเด็นในด้านการค้าสินค้าแต่เพียงอย่างเดียว แต่ยังรวมไปถึงการเปิดเสรีทางการลงทุนและการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศอีกด้วย

ในช่วงปี 2550-2551 พบว่าเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิในไทยช่วง 6 เดือนแรกของปี 2551 มีมูลค่ารวม 95,202.32 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 35.16 จากมูลค่า 146,836.01 ล้านบาท ในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2550

โดยแหล่งที่มาของเงินทุนโดยตรงสุทธิสูงสุด 3 อันดับแรกได้แก่ ญี่ปุ่น สิงคโปร์ เนเธอร์แลนด์ ตามลำดับ แสดงได้ดังตาราง 1.1

ตาราง 1.1 เงินลงทุนโดยตรงสุทธิจากต่างประเทศในไทย ในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2550-2551

(มูลค่า : ล้านบาท)

	ปี 2551 (ม.ค.-มิ.ย.)		ปี 2550 (ม.ค.-มิ.ย.)	
	แหล่งที่มา	มูลค่า	แหล่งที่มา	มูลค่า
	รวม	95,202.35	รวม	146,836.01
อันดับที่ 1	ญี่ปุ่น	37,322.27	ญี่ปุ่น	44,330.16
อันดับที่ 2	สิงคโปร์	17,070.17	สหรัฐอเมริกา	24,764.40
อันดับที่ 3	เนเธอร์แลนด์	8,049.41	เนเธอร์แลนด์	22,249.07
อันดับที่ 4	ฝรั่งเศส	5,231.78	สิงคโปร์	14,439.74
อันดับที่ 5	เยอรมนี	4,550.44	ฮ่องกง	10,792.13
อันดับที่ 6	มาเลเซีย	4,297.88	สหราชอาณาจักร	4,086.28
อันดับที่ 7	สหราชอาณาจักร	4,248.10	มาเลเซีย	3,965.78
อันดับที่ 8	สหรัฐอเมริกา	3,572.66	ออสเตรเลีย	3,404.15
อันดับที่ 9	ไต้หวัน	2,273.11	สวีเดน	2,720.96
อันดับที่ 10	เกาหลีใต้	2,220.91	เยอรมนี	2,095.16

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2551)

แม้ว่ามูลค่าเงินลงทุนโดยตรงสุทธิในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2551 จากหลายประเทศจะต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปี 2550 รวมทั้งนักลงทุนหลักของไทย เช่น ญี่ปุ่น (ลดลงประมาณร้อยละ 16) จีน (ลดลงประมาณร้อยละ 20) สหภาพยุโรปในภาพรวม (ลดลงประมาณร้อยละ 30) และสหรัฐอเมริกา (ลดลงประมาณร้อยละ 86) แต่เงินลงทุนโดยตรงสุทธิจากอาเซียนในภาพรวม โดยเฉพาะนักลงทุนหลักอย่างมาเลเซียและสิงคโปร์ ขยายตัวขึ้น เช่นเดียวกับประเทศไต้หวัน เกาหลีใต้และกลุ่มนักลงทุนหลักจากยุโรปอย่าง เยอรมนี ฝรั่งเศส และ สหราชอาณาจักร

อย่างไรก็ตามจากวิกฤตการณ์ทางการเงินในช่วงที่ผ่านมาทำให้ประเทศได้สูญเสียความน่าเชื่อถือและความน่าลงทุนจากนักลงทุนต่างชาติ กอปรกับปัญหาวิกฤตทางการเงินของสหรัฐและของโลก ส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศต่างๆชะลอตัว บริษัทข้ามชาติทั้งหลายประสบปัญหาด้านการเงิน เป็นผลให้เงินลงทุนโดยตรงของต่างประเทศมีแนวโน้มลดลง ซึ่งส่งผลกระทบต่อ เศรษฐกิจของไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นจึงควรที่จะมีการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจไทยว่าจะส่งผลกระทบต่อประเทศไทย

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1.2.1 เพื่อศึกษาถึงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย
- 1.2.2 เพื่อศึกษาผลของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

1.3 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

- 1.3.1 ทำให้ทราบถึงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย
- 1.3.2 ทำให้ทราบถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มีต่อการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจไทย

1.4 สมมติฐานของการวิจัย

- 1.4.1 การเพิ่มขึ้นของการบริโภคภายในประเทศจะทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงเพิ่มขึ้นด้วยและในทางตรงกันข้ามการลดลงของการบริโภคภายในประเทศจะทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงลดลงด้วย

- 1.4.2 การเพิ่มขึ้นของเงินลงทุน โดยตรงจากในประเทศจะทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงเพิ่มขึ้นด้วย และในทางตรงกันข้าม การลดลงของเงินลงทุน โดยตรงจากในประเทศ จะทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงลดลงด้วย
- 1.4.3 การเพิ่มขึ้นของเงินลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศจะทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงเพิ่มขึ้นด้วย และในทางตรงกันข้าม การลดลงของเงินลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศจะทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงลดลงด้วย
- 1.4.4 การเพิ่มขึ้นของการใช้จ่ายของภาครัฐบาลจะทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงเพิ่มขึ้นด้วย และในทางตรงกันข้าม การลดลงของการใช้จ่ายของภาครัฐบาล จะทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงลดลงด้วย
- 1.4.5 การเพิ่มขึ้นของการเกินดุลการค้าของประเทศจะทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงเพิ่มขึ้นด้วย และในทางตรงกันข้าม การลดลงของการเกินดุลการค้าของประเทศจะทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงลดลงด้วย
- 1.4.6 การลดลงของการขาดดุลการค้าของประเทศจะทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงเพิ่มขึ้นด้วย และในทางตรงกันข้าม การเพิ่มขึ้นของการขาดดุลการค้าของประเทศจะทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงลดลงด้วย

1.5 ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิ รายไตรมาสจำนวน 46 ไตรมาส ตั้งแต่ ไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2540 – ไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2551 ประกอบด้วยตัวแปร ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง (Real GDP), การบริโภคภายในประเทศ (C) เงินลงทุนโดยตรงจากในประเทศ (DDI) เงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) การใช้จ่ายของภาครัฐบาล (G) การเกินดุล/ขาดดุลการค้าของประเทศ (X-M) แหล่งข้อมูลได้แก่ ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ธนาคารแห่งประเทศไทย